

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Kandidatnivå

”Men shit, hur fan har vi kunnat glömma bort det?”

Falu kommuns socialtjänsts arbete gällande prostitution

Författare: Anna Cederlöf och Isabelle Man
Handledare: Kari Jess
Examinator: Pernilla Liedgren Dobronravoff
Ämne/huvudområde: Socialt arbete
Kurskod: SA2020
Poäng: 15 hp
Examinationsdatum: 22 januari 2016

Abstract

The purpose of this study was to examine *whether* and *how* the social services in the municipality of Falun is managing social work related to prostitution. It is a qualitative study based on three focus group interviews conducted in parts of the social services organization in the municipality of Falun. The empirical data collected was analyzed from an intersectional perspective.

Several distinct findings emerged from the study. Social work against prostitution does not exist in the social services organization in the municipality of Falun. The organization possesses no procedures or guidelines for this kind of work, and no preventive work or cooperation with other organizations is carried out.

It also emerged, that several social work officers had a stereotype image of who a potential sex- seller could be. This fact may influence who would be able to get any support from social services regarding to this social problem.

Keywords: prostitution, sex work, intersectionality, social services, social work.

Sammanfattning

Syftet med denna studie var att undersöka *om* och *hur* Falu kommuns socialtjänst arbetar gällande prostitution. Studien är en kvalitativ studie som baseras på tre fokusgruppsintervjuer utförda på delar av Falu kommuns socialtjänst. Den insamlade empirin har analyserats utifrån ett intersektionalitetsperspektiv.

Resultatet av studien var entydigt, arbete riktat mot prostitution förekommer inte på socialtjänsten i Falu kommun. Verksamheten besitter inga rutiner eller riktlinjer för detta arbete, och inget förebyggande arbete eller något samarbete med andra organisationer eller myndigheter utförs.

Det framkom även att handläggarna hade en stereotyp bild av vem som är en potentiell sexsäljare, något som kan komma att påverka vem som skulle kunna få ett eventuellt stöd från socialtjänsten gällande denna problematik.

Nyckelord: prostitution, sexsäljare, intersektionalitet, socialtjänst, socialt arbete.

Förord!

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Kari Jess för värdefulla åsikter, men även för tillgänglighet och engagemang.

Vi vill dock främst tacka våra informanter på socialtjänsten i Falu kommun, dels för att de delat med sig öppenjärtigt av sina erfarenheter inom ämnet prostitution, dels för att de tagit sig tid att träffa oss trots den höga arbetsbelastning som de inom hela förvaltningen omfattas av. Människors liv förändras till det bättre tack vare det arbete som ni dagligen utför. Glöm inte bort hur viktiga ni är för det sociala arbetet.

Det har varit en lärorik process där vi har fått möjlighet att ”knyta ihop säcken” för de sju terminer som vi har läst på socionomprogrammet. Vår kandidatuppsats har bringat oss vänskap, skratt, tårar och en ovärderlig tid tillsammans.

Vi vill även tacka våra respektive familjer för allt stöd som erhållits under utbildningen. Ni betyder allt och ni har varit fantastiska.

Falun, 2016

Anna & Isabelle

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte & frågeställningar	3
Avgränsningar	3
Begreppshantering.....	3
Uppsatsens disposition	4
Tidigare forskning	5
Förklaringsmodeller kring prostitution	5
Att lämna prostitutionen.....	5
Arbetsmetoder	6
<i>Exit-strategin</i>	6
<i>Skadereducerande arbete</i>	8
Individuell metod.....	8
Metod i grupp	9
Metod på samhällsnivå.....	10
Teori och tolkningsram	11
Intersektionalitet.....	11
Kön	12
<i>Könsrollsteoretiska perspektiv</i>	12
<i>Könsmaktsordningen</i>	13
Sexualitet	13
Etnicitet	13
Intersektionell analys.....	14
Metod	15
Val av metod	15
Urval och genomförande	16
Databearbetning och analysmetod	17
Tillförlitlighet och äkthet	18
Metoddiskussion.....	20
Etiska överväganden	20
Resultat & analys	23
Arbete gällande prostitution i Falu kommuns socialtjänst	23
<i>Avsaknaden av rutiner och riktlinjer</i>	23

<i>Hur gör handläggaren då rutiner och riktlinjer saknas?</i>	24
Stereotyp bild av den prostituerade	26
Förebyggande- och skadereducerande arbete.....	27
Diskussion och slutsats	29
Slutsats	31
Referenslista	32
Bilaga 1	35
Bilaga 2	37
Bilaga 3	39

Figurförteckning

Figur 1: Illustration över hur olika kategorier samverkar	11
---	----

Inledning

Länsstyrelsen i Stockholm fick 2013 i uppdrag av regeringen att göra en omfattningskartläggning gällande prostitution i Sverige (Mujaj & Netscher, 2015). Denna kartläggning visar att andelen personer som köper och säljer sexuella tjänster i landet har varit tämligen konstant över tid. Mujaj och Netscher (2015) uppger att prostitution är något som kan förekomma i hela landet och antas ej vara begränsat till storstadsregionerna. Enligt Mujaj och Netscher (2015) visar flera mätningar att det är fler män än kvinnor över 18 år som uppger sig ha sålt sexuella tjänster, och de uppger att ungdomsstudier visar att det även är fler unga män än unga kvinnor som uppger sig ha sålt sexuella tjänster mot ersättning.

Kartläggningen visar på att de flesta av de unga killar som uppgett sig ha sålt sexuella tjänster antingen var homosexuella, bisexuella eller transsexuella. Mujaj och Netscher (2015) uppger vidare att den vanligaste åldern på de personer som sålt sexuella tjänster ligger mellan 18-30 år och majoriteten av de som säljer sexuella tjänster är av annan nationalitet än svensk. Något man bör ha i åtanke är dock att flera grupper av personer ej omfattas av befolkningsstudier av detta slag. Det är exempelvis personer inom institutionsvård, kriminalvård, personer med kognitiva funktionsnedsättningar samt alla de personer som är av annan nationalitet än svensk och som vistas i Sverige tillfälligt.

Under en intervju (Thorp Backlund, 2015) med dalapolisens kriminalunderrättelsetjänst, beskriver Bosse Nyberg att prostitutionen anses vara mer utbredd inom Dalarnas län än vad polisen från början hade trott. Detta uppenbarade sig efter skid-VM, vilket hölls i Falun 2015, då polisen i samarbete med Brottsförebyggande rådet (BRÅ) satt in extra resurser utifrån prostitutionsarbete och arbete med människohandel. Bosse Nyberg uppgav omfattande verksamhet på hotellen samt annonsering på internet som tydliga tecken på att prostitutionen faktiskt förekom. På Falu kommuns hemsida beskriver kommunstyrelsens ordförande i Falun, Susanne Norberg som även är ordförande i BRÅ, prostitutionsproblematiken under skid-VM såhär:

I grunden är detta ett komplext samhällsproblem och i förlängningen en sak för polisen, men givetvis gör vi allt vi kan för att hjälpa till att motverka brott. Om det visar sig att det förekommer olaglig verksamhet i Falun, oavsett när, vill vi självklart få bort den (Falu kommuns hemsida, 2015).

Lagen om förbud mot sexuella tjänster (1998:408) trädde i kraft den 1 januari 1999. Den ersattes dock 2005 av 6 kap. 11 § Brottsbalken (2011:517), vilken säger att den som skaffar

sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning döms för köp av sexuell tjänst till böter eller fängelse i högst ett år. Sveriges målsättning med lagen var att flytta fokus från den säljande parten mot efterfrågan av sexuella tjänster och de eventuella sexköparna. Sverige ville med detta markera sitt avståndstagande mot prostitution gentemot andra länder och lagen var därmed tänkt att bidra med en avskräckande effekt för de potentiella sexköparna (Regeringen, 2010).

Sverige är unikt i sitt slag och det första land i världen som valt att kriminalisera köparen av sexuella tjänster. Gould (2001) påtalar styrkan hos de svenska kvinnorörelserna och människorna i det liberala Sverige där landet vill se mannen och kvinnan som likvärdig varandra och där mannen aldrig kan ses som jämbördigt om kvinnan säljer sin kropp, oavsett om man finner prostitutionen som ”frivillig” eller inte. I regeringens ”Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål” (2008) står det att:

Prostitution och människohandel för sexuella ändamål är ett allvarligt hinder för social jämlikhet, jämställdhet mellan könen och för de utsattas möjlighet att åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Människohandel är en allvarlig kränkning av den enskilda individens människovärde och rätt att få bestämma över sitt liv och sin kropp (Regeringen, 2008, s. 4).

I ”Förbud mot köp av sexuell tjänst. En utvärdering 1999-2008” (Regeringen, 2010) framkommer att kriminaliseringen av sexköp har haft önskad effekt på prostitutionsutvecklingen i Sverige. Prostitutionen har inte ökat som i de övriga nordiska länderna under de senaste tio åren, och i utvärderingen framkommer att sexköpslagen även försvårar för människohandlare att etablera sig i landet.

Kommunen har ett ansvar i att erbjuda invånarna i kommunen vård på lika villkor och för att klienter ges insatser som är av god kvalitet (SFS, 2001:453). Verksamheterna skall enligt beprövad evidensbaserad praktik och utifrån människors individuella behov erbjudas råd, stöd samt behandling oavsett vart i landet personen i fråga bor. Detta är i dagsläget inte möjligt för säljare och köpare av sexuella tjänster. De prostitutionsenheter som finns idag är koncentrerade till storstäderna och återfinns inte utanför Stockholm, Göteborg och Malmö där de ligger som aktiva under kommunal socialtjänst (Mujaj & Netscher, 2015). Detta innebär att det eventuella stöd och den hjälp som kan erhållas beror på vart i landet personen bor.

Personer i olika utsatta positioner passerar kommunens socialtjänst dagligen. Det skulle även kunna vara en tänkbar plats för personer som säljer sexuella tjänster att passera, utifrån bland annat den socioekonomiska utsatthet de möjligtvis omges av eller på grund av eventuell missbruksproblematik. Länsstyrelsen har därför utarbetat en strategi; ”Mot våld i nära relationer, människohandel för sexuella ändamål och prostitution i Dalarnas län; Strategi 2015-2016”.

Syfte & frågeställningar

Att undersöka om och hur man inom Falu kommuns socialtjänst arbetar med prostitution.

1. Bedrivs något förebyggande arbete mot prostitution inom kommunens socialtjänst och i så fall hur ser detta arbete ut?
2. Arbetar handläggare inom de olika enheterna med att upptäcka prostitution och hur gör man i så fall för att upptäcka det?
3. Finns det rutiner och riktlinjer för enskilda handläggare gällande ärenden som innefattar prostitution och hur är dessa i så fall utformade?
4. Samarbetar kommunens socialtjänst med andra myndigheter eller organisationer gällande prostitution och hur ser detta samarbete i så fall ut?

Avgränsningar

Vi har i denna studie valt att avgränsa oss till att undersöka hur man arbetar med prostitution på socialtjänsten i Falu kommun, och kommer då koncentrera oss på den säljande parten. Vi ämnar även undersöka om socialtjänsten bedriver något samarbete med andra instanser, men har dock valt bort polisens och andra organisationers arbete med målgruppen på grund av studiens begränsade tidsram. Vi har inte haft någon avsikt att begränsa oss i förhållande till kön, den största forskningen innefattar dock kvinnor vilken då kommer att vara den som redovisas i brist på forskning kring män.

Begreppshantering

Vi kommer i vår uppsats att utgå från den definition av begreppet ”prostitution” som används av Socialstyrelsen i SOU 1995:15. Definitionen av prostitution lyder där; ”När minst två parter köper eller säljer sexuella tjänster mot ersättning (vanligen ekonomisk); vilken utgör en förutsättning för den sexuella tjänsten”. Definitionen lyfter fram pengar som den vanligaste betalningsformen för sexuella tjänster, men lämnar även utrymme för andra ersättningsalternativ som droger, boende med mera.

I vår text kommer vi att använda begreppen ”prostituerad”, ”sexsäljare” samt ”säljare av sexuella tjänster” som likvärdiga.

Uppsatsens disposition

Vi kommer fortsätta vår text genom att presentera tidigare forskning på ämnet och vår valda tolkningsram vilken vi använt för att analysera vår inhämtade empiri. Metodavsnittet kommer sedan presenteras där vi utförligt beskriver hur vår studie har genomförts samt vilka val vi stått inför. Studiens resultat och analys samt vår slutliga diskussion kommer sedan avsluta vår uppsats.

Tidigare forskning

Förklaringsmodeller kring prostitution

Enligt Kissil och Davey (2010) har många forskare tidigare trott att prostituerade kvinnor har gått in i prostitution på grund av enbart ekonomiska förklaringar, men senare studier avslöjar att flera faktorer spelar in. Fattigdom och bristande hem- och levnadsförhållanden samt tidiga erfarenheter av sexuella övergrepp var några exempel. Ett samband som Kissil och Davey (2010) menar har varit konsekvent över tid är att prostitution och erfarenheter av sexuellt utnyttjande som barn, många gånger går hand i hand. Femtio procent av de prostituerade uppgav sig ha varit utsatta för sexuella övergrepp under barndomen. Kritik har dock riktats mot att uttala dessa samband då de flesta kvinnor med övergreppsproblematik ändå inte blir prostituerade. Enligt författarna har flertalet studier rapporterat om att övergreppsproblematik kombinerat med att växa upp i bristande levnads- och hemförhållanden, försummelse samt psykisk misshandel kan förutsäga prostitution i ett senare skede i livet. Gould (2001) uppger även att lågt självförtroende och låg självkänsla är de största kännetecknen hos personer inom sexindustrin.

Att lämna prostitutionen

Sven-Axel Månsson (2002) uppger att han tillsammans med Ulla-Carin Hedin forskat kring vad som får kvinnor att bryta upp från prostitution. Deras resultat talar för att det ofta inte enbart handlade om en specifik händelse, utan att det många gånger var flera händelser som tillsammans bidrog till att den prostituerade ändra riktning på sitt liv och lämnade prostitutionen. Månsson (2002) uppgav att de prostituerade vanligtvis själva kunde identifiera när processen, att lämna prostitutionen, startade. Han benämner dessa situationer för vändpunkter och utifrån hans och Hedins tidigare gemensamma forskning uppger han sig kunna urskilja tre olika typer av situationer där dessa vändpunkter kunde uppstå. Månsson (2002) benämner den första av dessa situationer som *ögonöppnande händelser*, och beskriver hur kvinnor berättat om anställningar på nattklubbar där ägaren krävt dennes medverkan i pornografisk film. Han menar att det i sin tur bidragit till att kvinnan har fått förståelse för arbetets faktiska innebörd och därmed bestämt sig för att lämna branschen och göra något annat. Den andra typen av vändpunkt benämns som *traumatiska händelser* vilka kan utgöras av grova övergrepp, ingripanden från polis eller sociala myndigheter. En tredje och sista typ av vändpunkt uppmärksammades när *positiva livshändelser* uppstod, vilket exempelvis kunde vara förälskelse, barnafödande, erbjudan om arbete eller behandling av något slag.

Något som Hedin och Månsson (2004) påtalar starkt i sin forskning är vikten av att kvinnorna som lämnat prostitutionen får hjälp att reparera och bygga upp tidigare skadade relationer, att de får stöd i att bearbeta sina eventuella traumatiska erfarenheter samt bygga upp ett nytt fungerande socialt nätverk. Hedin och Månsson (2004) menar liksom Gould (2001) att stödande och fungerande sociala relationer är avgörande för att dessa kvinnor inte skall återgå till prostitution och att de därför måste få lära sig att hantera sin situation på andra sätt och med andra strategier, samt att de måste lämna destruktiva relationer bakom sig.

Arbetsmetoder

Det finns olika sätt att se på prostitution och synsättet varierar mellan olika länder som även har olika lagar och riktlinjer vilka ombesörjer ämnesområdet. Scaramuzzino (2014) beskriver arbetet med prostitution som två olika synsätt vilka hon benämner för; *exit-strategier* samt *skade-och riskreducerande strategier*. Båda dessa synsätt kommer nedan att beskrivas mer utförligt.

Exit-strategin

Scaramuzzino (2014) inkluderar den svenska prostitutionspolitiken under metoden exit-strategi. Hon uppger att arbetet syftar till att bistå den prostituerade med hjälp att ta sig ur sexhandeln. Exit-strategin ser därmed den säljande parten som ett offer, där samtliga fall av prostitution tillför den säljande parten skada, vilken strategin har som mål att motverka eller hjälpa personen i fråga ur. I dagsläget finns ingen forskning kring arbetet med exit-strategier men Svedin, Jonsson, Kjellgren, Priebe och Åkerman (2012) har beskrivit det svenska arbetssättet i en kartläggning och utvärdering med namnet ”Prostitution i Sverige Huvudrapport: Kartläggning och utvärdering av prostitutionsgruppernas insatser samt erfarenheter och attityder i befolkningen”. Där påtalar författarna att de verksamheter som finns aktiva i dagsläget står under socialtjänsten i respektive kommun och är koncentrerade till de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö. De uppger vidare att näst intill inget arbete kring prostitution inom socialtjänsten bedrivs i övriga Sverige. Därmed menar de att det eventuella stöd och den hjälp som kan erhållas beror på vart i landet personen är bosatt. Enheterna uppges arbeta för att minska prostitutionens omfattning, de följer förändringar, bedriver uppsökande arbete och författarna menar vidare att deras uppdrag innefattar även informationsspridning till personal och samarbetspartner. Svedin et al. (2012) uppger att Stockholm och Göteborgs behandlingsmodell i huvudsak baseras på psykodynamisk grund, medan enheten i Malmö använder sig av ett lösningsfokuserat arbete samt motiverande samtal, MI. Enligt Svedin et al. (2012) har ingen av dessa behandlingsmodeller visat sig vara

mer effektiv än den andra. De uppger även att enheterna i samtliga tre städer arbetar med bägge parter inom sexindustrin; det vill säga säljare av sexuella tjänster, vilka benämns under behandlingsenheten som FAST (Försäljare Av Sexuella Tjänster) samt köpare av sexuella tjänster, vilka istället benämns som KAST (Köpare Av Sexuella Tjänster). De tre prostitutionsenheterna upprättades för att verka som ett stöd för män och kvinnor inom prostitution, men även genom att bistå andra verksamheter med stöd och hjälp inom ämnet. Scaramuzzino (2014) uppger att socialarbetarna på prostitutionsenheten i Malmö tidigare delade ut preventionspaket, som kunde innehålla bland annat kondomer, glidmedel, och säkerhetslarm. Regeringen samt PRIS¹ kritiserade dock detta och menade att det arbete som bedrevs var skadereducerande och sände ut fel signaler. Arbetet överensstämde inte med Sveriges prostitutionspolitik, vilket innebar att denna arbetsmetod fick avslutas.

Svedin et al. (2012) uppger vidare att behandlingsstudier på området prostitution i stort sett är obefintligt både internationellt samt nationellt. De menar dock att två teman kunde urskiljas vid den prostituerades uppföljningstillfälle som hölls cirka ett år efter avslutad behandling. Dessa teman var; ”att tala om prostitutionen” samt ”livet efter behandlingen” vilka visat sig ha stor betydelse för om personen återgick till prostitutionen på nytt efter behandlingen. Enligt Svedin et al. (2012) var det vid uppföljningstillfället 80 % av deltagarna som inte längre sålde sex eller gjorde det i en mindre utsträckning.

I Dalarnas län, vilket även innefattar Falu kommun har man under flera års tid aktivt arbetat inom myndigheter och frivilligorganisationer för att utveckla samverkan och metoder i arbetet mot våld i nära relationer, där prostitution ingår. Länsstyrelsen har på uppdrag av regeringen skapat en samverkansgrupp vilken benämns för Länsgruppen. Denna grupp består av representanter från kommunernas socialtjänst, Högskolan Dalarna, Polismyndigheten, åklagarkammaren, frivården, Landstinget, Region Dalarna, Migrationsverket, Länsstyrelsen, kvinnojouren och brottsofferjouren samt Rädda Barnen. Kerstin Bergman (2015) som arbetar för Länsstyrelsen uppger att Länsgruppen skall stödja samverkan, integrera frivilligorganisationer samt se till att kompetensnivån höjs inom ovan nämnda representanter, men påtalar dock att kommunen är den som ändock har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Den som själv inte kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har därmed rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SFS, 2001:453). Under ledning av Länsstyrelsen i Stockholms län upprättades även 2009 ett nationellt metodstödsteam, vilket går under namnet

¹ PRIS – Prostituerades Revansch i Samhället. Ett nätverk för personer med erfarenhet från sexbranschen, som har till syfte att stödja, förändra samt upplysa (PRIS, 2015).

Nationellt Metodstödsteam mot prostitution och människohandel (NMT). Detta team syftar till att stödja samverkan för arbete mot prostitution, utveckla och effektivisera arbetsmetoder samt verka som en resurs för de län som inte bedriver eller endast bedriver prostitutionsarbete i begränsad utsträckning. NMT upprättar även landsövergripande arbetsmaterial i syfte att uppmärksamma prostitution och människohandel (Stenberg Ribeiro, 2010).

Skadereducerande arbete

Wiechelt och Shdaimah (2015) uppger att länderna som arbetar efter skade- och riskreducerande arbetssätt har en annan hållning än länder som arbetar efter exit-strategin. De uppger att länder som arbetar efter denna strategi har antagit regelverk och skyddsåtgärder för personer som säljer sexuella tjänster, vilket i sin tur är tänkt att leda till bättre arbetsvillkor för den prostituerade. Arbetssättet syftar till att få bort den stigmatisering² som både köpare och säljare av sexuella tjänster många gånger upplever. Det finns mer forskning kring skadereducerande arbete än för länder vilka arbetar efter exit-strategin, men Mujaj & Natscher (2015) påtalar att det finns en kunskapslucka och uppger att forskning och kartläggningar behövs generellt inom ämnet prostitution.

Ett av de länder som arbetar skadereducerande är Spanien. Ayuste, Gijón, Payá och Rubio (2015) gjorde 2008 en studie kring hur det sociala arbetet bedrivs i landet gällande prostitution. Forskarna till studien menar att socialarbetare i Spanien använder sig av tre olika metoder i detta arbete; individuell-, grupp- och samhällsmetod vilka kommer att beskrivas nedan.

Individuell metod

Den professionelles arbete inom den individuella metoden kretsar enligt Ayuste et al. (2015) kring tre mål: utveckling av kvinnans självständighet, ansvarstagande, självförtroende och självkänsla. För att den prostituerade skall ha möjlighet att återta makten över sitt liv utgår socialarbetaren från samtliga mål i sitt arbete. Tillsammans söker de efter lämpliga handlingsstrategier att implementera i den prostituerades liv samt mildra den stigmatisering som den prostituerade eventuellt känner. Den individuella metoden uppges även ha som mål att ge den prostituerade verktyg för att kunna ta egna välbetänkta beslut. Socialarbetaren fokuserar i huvudsak på den prostituerades livshistoria som exempelvis svårigheter i förhållanden, tankar kring familj, sexuellt mående men också aspekter av vanemönster och

² Stigmatisering innebär social utstötning vilket är kopplat till värderingar av sociala roller i samhället (Repstad, 2005).

eget ansvarstagande där den professionella sår frön för att den prostituerade skall ta avstånd från sexindustrin.

We don't push the women into going to the training centres. We open doors for them: 'Check that out; get into this website; look at the courses they do here. Phone them and ask.' In other words, we don't do it ourselves, we get them to do it so they can be autonomous (Ayuste et al. 2015, s. 10).

Enligt Ayuste et al. (2015) är utvecklingen av självständighet en process som måste få ta den tid som den aktuella kvinnan behöver. Det innebär förståelse och respektfullhet, trots att den prostituerade misslyckas med de åtaganden som denne har överenskommit tillsammans med socialarbetaren, till exempel då denne uteblivit från ett inbokat möte. Författarna menar att socialarbetaren istället skall bjuda in den prostituerade till att reflektera över vilka konsekvenser det misslyckade åtagandet kommer att få för personen ifråga. Då den prostituerade slutför ett åtagande skall detta istället tydligt uppmärksammas för att denne har varit tillförlitlig och klarat att genomföra sitt mål.

Metod i grupp

Enligt Ayuste et al. (2015) syftar gruppmetoden till att de prostituerade skall våga skapa nya hälsosamma sociala relationer. Fokus ligger även där i att stärka den prostituerades självbild, självkänsla samt självständighet. Ett exempel på metod i grupp är YANA (You Are Never Alone Inc.) vilket är en ideell förening i Baltimore USA vilken riktar sig till personer med erfarenhet av sexbranschen. Wiechelt och Shdaimah (2015) uppger att föreningen YANA arbetar efter gruppmetoden och då fokuserar på sociala relationer och att man i grupp stöttar varandra. De bedriver sin verksamhet i lokaler dit de som säljer sexuella tjänster kan vända sig och där de kan få hjälp med bland annat arbetssökande, sjukvård, lotsning till andra myndigheter och instanser, gemenskap och stöttande verksamhet. Volontärerna på YANA arbetar till skillnad från myndigheterna i Baltimore skadereducerande där de bedriver uppsökande verksamhet, vilket kan innebära att de delar ut kondomer, mat och vatten, samtidigt som de informerar om verksamheten. Enligt Wiechelt och Shdaimah (2015) upplevde de prostituerade att personalen på YANA var icke dömande, detta tillskillnad mot hur de var vana vid att bemötas av myndighetspersoner. Sexsäljarna uppgav att de kände sig mer accepterade på YANAs verksamhet än av bland annat socialsekreterare.

Metod på samhällsnivå

Enligt Ayuste et al. (2015) fokuserar samhällsmetoden på att prostitutionen skall medvetandegöras ute i samhället. Detta innefattar att hjälpa människor i samhället att övervinna den stereotypa bild som eventuellt föreligger, synliggöra de prostituerades tillstånd och livsmönster samt involvera politiker i ämnet. Samhällsmetoden involverar även arbete med stigmatisering, rasism, strider för kvinnors rättigheter och den förespråkar liv utan våld.

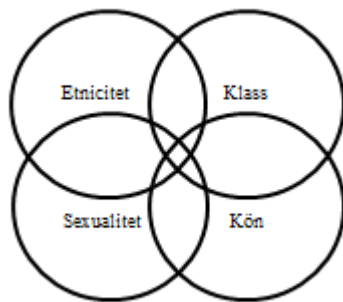
Enligt Scaramuzzino (2014) är detta skade- och riskreducerande arbetssätt ett förhållningssätt som Sveriges regering tydligt tar avstånd ifrån. Trots det visar en studie som Scaramuzzino (2014) utfört på svenskspråkiga prostitutionsforum på internet, att de prostituerade själva uttryckte en önskan om att det sociala arbetets fokus skulle ligga på stödjande insatser, detta oavsett om den prostituerade ämnade lämna prostitutionen eller inte. De prostituerade tvingas därmed i dagsläget att själva organisera sig på dessa forum för att kunna stötta varandra och ge varandra exempelvis varningssignaler kring bland annat opålitliga kunder.

Teori och tolkningsram

Intersektionalitet

Eriksson-Zetterquist och Styhre (2007) menar att intersektionalitet inte är en renodlad teori, utan beskriver ”teorin” som ett perspektiv vilket belyser flera olika teorier och utgångspunkter. de los Reyes och Mulinari (2005) argumenterar likaså för intersektionalitet som ett perspektiv och menar att perspektivet ämnar undersöka hur olika självständiga kategorier, exempelvis kön, sexualitet, klass och etnicitet, förhåller sig till varandra och samspelar för att skapa maktstrukturer i samhället.

Begreppet ”intersektionalitet” kommer ursprungligen från engelskans begrepp *intersection*, vilket betyder korsning eller skärningspunkt och har sin bakgrund i postmodern feministisk teori, postkolonial teori, afroamerikansk feministisk teori, teori om etnicitet, klassteori och queerteori (Eriksson-Zetterquist & Styhre, 2007).

Figur 1: Illustration över hur olika kategorier samverkar. Benämningarna kan bytas ut mot eller kompletteras med exempelvis ”ålder”, ”religion” och så vidare (Eriksson-Zetterquist & Styhre, 2007, s. 12).

I figuren ovan kan man se hur de olika kategorierna etnicitet, klass, sexualitet och kön kan ses som självständiga, men även hur de gemensamt är sammanlänkade och interagerar med varandra. de los Reyes (2007) uppger dock att kategoriernas betydelse är något som är föränderligt och varierar över tid vilket Eriksson-Zetterquist och Styhre (2007) förstärker genom deras resonemang om samspelet mellan kategorierna som kontextbundet. De menar att en kategori i en viss kontext kan vara mer betydelsefull än en annan kategori, men hastigt ändra anseende i ett annat sammanhang.

Framväxten av begreppet ”intersektionalitet” uppkom då feminismen och feministerna som kämpade för kvinnors rättigheter sökte synliggöra kvinnans underordning till mannen. Stark

kritik framfördes dock mot att de utgått från den heterosexuella, vita medelklasskvinnan och hennes underordnade relation till den vita mannen. Feministerna utövade därmed själva ett förtryck mot den ”andra” kvinnan eftersom de ej tagit hänsyn till betydelsen av vare sig klass eller etnicitet i den maktstruktur som de hänvisade till. Kritik riktades därmed mot att feministerna förbiset vissa grupper som exempelvis arbetarklasskvinnorna, de svarta kvinnorna, de homosexuella kvinnorna samt att dessa gruppers skildringar och erfarenheter ej blivit synliggjorda (Eriksson-Zetterquist & Styhre, 2007; Mattsson, 2010; de los Reyes, 2007).

Varför har då vi valt att utgå från detta perspektiv? Vi vill belysa vår studie genom ett intersektionalitetsperspektiv då vi söker kunskap om hur olika maktordningar fungerar och samverkar i samhället. Flera aspekter som bland annat kön, etnicitet, sexuell läggning och ålder spelar alla in i att bestämma en individs villkor. Intersektionalitetsperspektivet används därmed som ett hjälpmedel för att synliggöra hur maktordningar sammanvävs för att kunna se ämnet prostitution inom socialtjänsten i Falu kommun i sin helhet.

Intersektionalitetsperspektivet riktar uppmärksamheten till hur de olika maktordningarna samverkar då de inte kan förstås som isolerade från varandra.

De kategorierna som mest frekvent används inom intersektionalitetsperspektivet är kön, klass, etnicitet och sexualitet (Eriksson-Zetterquist & Styhre, 2007; Mattsson, 2010; de los Reyes, 2007). Vi kommer nedan att kort beskriva teorierna till de kategorier vilka visade sig förekomma i vårt resultat.

Kön

Mattsson (2010) uppger att det i huvudsak finns två riktningar inom teorier kring kön. Dessa teorier omfattar hur kön konstrueras, så kallade *könsrollsteoretiska perspektiv* och teorier beträffande könsmaktsordningen, så kallade *könsmaktsperspektiv*. Båda dessa riktningar ingår dock som en del inom den feministiska teoribildningen.

Könsrollsteoretiska perspektiv

Det könsrollsteoretiska perspektivet har en syn vilken skiljer kvinnors kön åt, dels genom det biologiska könet, vilket beskriver en person som en kvinna eller man, dels genom det sociala könet även kallat genus. Mattsson (2010) uppger att socialt kön enligt den feministiska teoribildningen är något som konstrueras och menar att begreppet skildrar en föreställning om vad kön eller det så kallade genuset innefattar. Hon menar dock att detta är något som är

föränderligt över tid och den sociala, historiska och kulturella kontext som vi befinner oss i har därmed stor inverkan på hur en individs sociala kön kommer att påverkas. Enligt Mattsson (2010) är Judith Butler en förgrundsgestalt inom feminismen och har utformat teorier kring könskonstruktioner. Butler menar att vi alla är delaktiga till att ”göra kön” då vi ständigt upprepar och repeterar handlingar som bidrar till konstruktionen av den aktuella tidens normer i samhället. Genom att uppmärksamma detta, att vi ”gör kön”, kan vi därmed synliggöra vilka normer som finns i samhället gällande hur en man respektive kvinna skall vara och agera. Simone de Beauvoir beskriver begreppet ”socialt kön”; ”Man föds inte till kvinna, man blir det.” (Hydén, 2002, s. 276).

Könsmaksordningen

Gottzén (2014) uppger att könsmaktsperspektivet istället har det patriarkala samhället som utgångspunkt, där det patriarkala samhället bygger på föreställningen om en värld uppbyggd på obalans mellan könen man och kvinna. Han beskriver samhället som ojämnställt där männen som grupp utgör ett generellt förtryck mot gruppen kvinnor. Gottzén menar vidare att mäns överordning och kvinnors underordning upprätthålls genom att samhället tar sin utgång från mannen som norm, vilket bidrar till att mäns överordning blir legitim, något som benämns *hegemonisk maskulinitet*.

Sexualitet

Enligt Evertsson (2010) är Judith Butler en av queerteorins förgrundsgestalter. Evertsson (2010) uppger att teorin fokuserar på att synliggöra hur heterosexualiteten som norm skapar maktstrukturer i samhället som ständigt upprätthålls på olika nivåer och i olika utvecklingslägen. Mattsson (2010) titulerar även Rubin som framträdande inom feminismforskningen där hon uppger att forskaren för resonemang kring sexualitetshierarki, vilken beskrivs som konstruerad och tydligt uppdelad i över- och underordning. Det normativa ses då som det överordnade och det avvikande ses som det underordnade. Rubin beskriver bland annat att det normativa är en heterosexuell person, vilken är gift samt lever monogamt och där det avvikande uppges vara en homosexuell person vilken ej är gift och har en promiskuös livsstil (Mattsson, 2010).

Etnicitet

Begreppet ”etnicitet” kan enligt Peterson och Ålund (2007) definieras på olika sätt, men uppkommer från grekiskans *ethnicos*. Enligt de los Reyes (2007) skapas etnicitet genom sociala processer vilka är föränderliga över tid, det vill säga något som inte är statiskt och en

gång för alla givet. Hon menar att etnicitet handlar om känslan av samhörighet mellan och inom grupper samt den hierarkiska ordningen dem emellan. Hon uppger även att samhörighet och etnisk identitet skapas först i mötet med andra grupper då behovet uppkommer av att göra en skiljelinje mellan ”vi” och ”dom”, och baseras många gånger på gemensam kultur, språk, religion samt delade värderingar och normer.

Intersektionell analys

Den intersektionella analysformen har enligt Mattsson (2010) påvisat en form av komplexitet då en person innefattar en rad olika kategorier och inte står under endast en, och där enskilda individer rör sig mellan kategorinivåer i olika sammanhang och kontexter. Den intersektionella analysen riktar därför sitt fokus både mot hur dessa kategorier påverkar den aktuella personens identitet, men ser även till hur dessa kategoritillhörigheter hanteras av personen i fråga, i förhållande till regler och normer i det rådande samhället. Göran Ahrne (2010) uppger dock att alla försök till samhällsförändring inom kategorinivåerna stöter på motstånd. Han menar att försök till förändring på samhällsnivå skapar konflikter och gör att processen för förändring tar tid. Han uppger vidare att det därför inte går inom den intersektionella analysen att uttala sig om vilka kategorier eller beståndsdelar som kommer att vara av största vikt i den kontext eller tidsanda som studeras. Han menar att fokus måste ligga på hur de olika beståndsdelarna samverkar, förstärker eller motverkar varandra utifrån olika kontexter. Mattsson (2010) för dock fram svårigheten i att använda den intersektionella analysen och uppger att det är lätt att hantera och förhålla sig till de olika kategorierna var för sig istället för att hantera dem som sammanlänkade. Mattsson (2010) uppger vidare att intersektionalitetsperspektivet ser till samspelet mellan kategorier vilket hon menar inte får glömmas bort och menar vidare att risken annars är att samhället fortsätter reproducera den makt och det förtryck som Sverige försökt komma ifrån. Göran Ahrne (2010) uppger dock att perspektivet är användbart och hjälper till att synliggöra hur maktordningar upprätthålls och ojämlikhet skapas samt återskapas i samhället. Det gör att den intersektionella analysens angreppssätt blir ett oerhört användbart verktyg i den kritiska reflektionen under påverkan av samhället.

Metod

Enligt Bryman (2011) skiljer forskare mellan kvalitativ och kvantitativ forskning. Den forskare som använder sig av kvalitativ ansats är förbunden till den hermeneutiska traditionen vilken grundar sig i ett tolkande betraktelsesätt där syftet är att försöka förstå hur individer tolkar och uppfattar sin sociala verklighet. Det kvantitativa angreppssättet har istället sitt ursprung inom den positivistiska traditionen vilken grundar sig i siffror och har ambitionen att kunna generalisera olika fenomen (Bryman, 2011).

Val av metod

Då vi inte ämnat undersöka utbredningen av prostitution i landet eller haft en önskan om att kunna generalisera vårt resultat till övriga socialtjänster utanför Falu kommun, har vi inför denna studie valt en kvalitativ ansats. Enligt Kvale och Brinkmann (2014) är syftet med den kvalitativa ansatsen att få ta del av den intervjuades perspektiv baserat på dennes upplevelser, för att få svar på det utformade syftet samt de frågeställningar som upprättats. Vårt fokus har varit att få en bild av och en förståelse för hur arbetet gällande prostitution bedrivs inom kommunen och vi har ämnat undersöka hur enskilda handläggare upplever sig arbeta kring ämnet. Trots vårt val av kvalitativ ansats hade vi ändå en förförståelse, vilken vi utgick ifrån innan vår studie påbörjades. Vi förmodade att prostitution inte är något som prioriteras inom socialtjänsten generellt och antog därmed att det såg likadant ut även inom Falu kommun vilken var den kommun som vi ämnade undersöka. Vi valde bort enskilda intervjuer och bedömde fokusgruppsintervjuer som ett bättre alternativ. Genom att använda oss av den typen av intervju ansåg vi därmed att handläggarna skulle få möjlighet att stödja och bistå varandra i diskussionen kring ämnet för att vi skulle kunna få ut så mycket som möjligt av de intervjuer som vi planerade att hålla. Vi menar vidare att enskilda intervjuer med handläggare hade kunnat resultera i en mer begränsad empiri.

Därefter funderade vi på om vi skulle upprätta fiktiva fall och hålla intervjun i form av vinjettstudier vilken skulle avslöja när i processen som en handläggare börjar tänka kring prostitution i förhållande till en ny klient. Vi insåg dock att vi därmed skulle behöva göra olika fallbeskrivningar för samtliga enheter inom socialtjänsten då enheterna berör olika sorters problematik. Vi insåg ganska snabbt att vi var allt för oerfarna för att fallbeskrivningarna skulle kunna bli tillräckligt bra och bestämde oss därför för att använda oss av fokusgruppsintervjuer uppbyggda på teman. En intervjumall (se bilaga 3) utformades vilken baserades på tre olika teman; upptäcka, agera samt förebygga. Dessa teman skapades

utifrån tidigare forskning på ämnet samt utifrån vår valda tolkningsram. Frågorna, vilka vi tänkt skulle besvara vårt syfte och våra frågeställningar formulerades därefter utifrån dessa teman. Intervjumallen utformades som en strukturerad fokusgruppsintervju eftersom vi ville att fokus skulle vara på det aktuella ämnet som skulle diskuteras.

Enligt Wibeck (2010) innefattar en fokusgruppsintervju en forskningsteknik för insamlande av data där forskaren väljer ut det ämne som skall diskuteras. Fokusgruppen består av en grupp utvalda individer vilka tillsammans reflekterar och resonerar kring det utvalda ämnet och gruppen leds av en så kallad moderator. Unrau (2014) uppger vidare att en fokusgrupp vanligtvis består av 4-12 personer och menar att en av fokusgruppens fördelar är att man många gånger inom gruppen hjälps åt och stimulerar till nya idéer och resonemang bland deltagarna. Intervjutekniken uppges vara en resurssnål metod och framförallt tidsbesparande då man får möjlighet att samla in data från fler personer på samma gång. Som forskare måste man dock vara medveten om att resultaten ibland kan vara svåra att analysera, något vi ej upplevde som ett problem. Wibeck (2010) framhäver vikten av att man som forskare även måste reflektera kring hur och på vilka sätt deltagarna påverkar varandra inom gruppen och vilken betydelse detta kan få för resultatet.

Urval och genomförande

Vi har valt att fokusera på verksamheter inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg, vilka benämns som IFO-verksamhet, och har genom ett målinriktat urval koncentrerat oss på handläggare inom enheterna försörjningsstödsenheten, missbruksenheten samt barn- och familjeenheten för att få en representativ bild av socialtjänsten. Bryman (2011) beskriver ett målinriktat urval som ett urval då man väljer sina informanter för att de är relevanta för studien och syftet, alltså att det ej är ett slumpmässigt urval man gör. Den socialtjänst som vi valt att studera är socialtjänsten i Falu kommun. Vi valde denna kommun med anledning av tillgängligheten då vi studerar på Högskolan i Falun, samt då kontakter redan fanns upprättade inom Falu kommuns socialtjänst. LSS-enheten, barn- och familjeenheten grupp 1 och 2, försörjningsstödsenheten, missbruks- och biståndsenheten samt enheten för ensamkommande barn var de enheter som fick förfrågan att delta i studien. Vid uppstarten av vårt arbete kontaktade vi enhetscheferna på de aktuella enheterna för att höra oss för hur intresset för att medverka i studien såg ut, det vill säga om studien skulle vara genomförbar. LSS-enheten valde att inte delta, enheten för ensamkommande barn nekade intervjun på grund av tidsbrist och den ena barngruppens enhetschef var bortrest under perioden då studien genomfördes och förfrågan skickades ut. Enhetscheferna som valde att delta samordnade i sin tur 4-6

handläggare på respektive avdelning samt bistod med rum där intervjun skulle hållas. Detta så att vi skulle kunna anpassa oss efter deras möjlighet att delta och för att vi skulle ta så lite som möjligt av deras arbetstid i anspråk.

Vid intervjutillfället började vi respektive intervju med att dela ut ett informationsblad (se bilaga 2). Information, syfte och frågeställningar lästes upp högt och vi, vilka delade på moderatorrollen, såg till att de handläggare som deltog hade förstått vad studien gick ut på och informerade om att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande utan förklaring.

Vår första intervju var tänkt att innefatta fem handläggare. Vid intervjutillfället blev dock två av handläggarna tvungna att avvika, vilket innebar att intervjun endast omfattades av tre deltagare. Vår andra intervju innefattade fyra handläggare och den sista intervjun omfattades av fem. Samtliga intervjuer pågick under knappt en timme och de bandades för att vi under intervjun lättare aktivt skulle kunna delta med uppföljningsfrågor och observera eventuella gruppprocesser, samt för att tillförsäkra oss om att vi inte missat något som skulle kunna vara av vikt.

Databearbetning och analysmetod

För att bearbeta vår insamlade empiri har vi utfört en innehållsanalys av materialet. Bryman (2011) menar att en innehållsanalys är en metod där man efter insamlingen kodar materialet för att se vilka olika teman som uppstår ur uppkommen text. Graneheim och Lundman (2004) uppger på samma sätt att materialet ska delas in i vad de kallar för meningsbärande enheter, vilka därefter kondenseras och sammanställs till olika teman. Till denna så kallade kondenseringen använde vi oss av olika färgkoder för att sortera materialet. Vi har till exempel kondenserat uttalandet; ”Jag tror faktiskt inte att jag har tänkt tanken någon gång att en karl skulle prostituera sig, nej inte i min värld faktiskt” till *skillnader mellan könen*. Det kondenserade uttalandet kategoriserades i sin tur in under temat *stereotyp bild av den prostituerade*.

Resultaten som framkom av materialet som vi införskaffat oss genom intervjuerna skrevs ner i sin helhet. Dessa analyserades därefter utifrån vår tolkningsram, det vill säga utifrån intersektionalitetsperspektivet och därefter genom den tidigare forskning som vi redogjort för på ämnet. Det var tre teman som tydligt framkom i vår analys. Dessa var; arbete gällande prostitution i Falu kommuns socialtjänst, stereotyp bild av den prostituerade samt förebyggande- och skadereducerande arbete. Då mycket av vår tidigare forskning berör arbetsmetoder gällande prostitution, blev det därmed svårt att applicera den forskning vi

funnit. Detta då vår empiri visar att inget arbete bedrivs gällande prostitution på socialtjänsten i Falu kommun.

Tillförlitlighet och äkthet

Enligt Bryman (2011) används inom den kvalitativa forskningen begreppen ”tillförlitlighet” och ”äkthet” för att kunna mäta och kvalitetssäkra en studie. Inom den kvantitativa forskningen används istället begreppen ”reliabilitet” och ”validitet”. I all kvalitativ forskning är det av största vikt att uppnå en så hög tillförlitlighet och äkthet som möjligt. Enligt Bryman (2011) består tillförlitligheten utav fyra delkriterier; *trovärdighet*, *överförbarhet*, *pålitlighet* samt *konfirmerbarhet*.

Pålitligheten innebär att studien skall kunna reproduceras på nytt efter samma metod, under ledning av en annan alternativ forskare, i en annan miljö och samtidigt ge samma resultat (Kvale och Brinkmann, 2014; Wibeck, 2010). Bryman (2011) menar att en fullständig redogörelse av en studie måste utformas för att forskningsprocessen skall kunna följas samt för att transparens skall kunna uppnås. Vi har i utformandet av vår studie varit tydliga med hur vi har gått tillväga för att studien skall kunna replikeras på nytt. En forskare måste dock ha i åtanke att en kvalitativ intervju är svår att replikera i förhållande till exempelvis en kvantitativ studie. Då en annan forskare skulle samla en fokusgrupp på socialtjänsten i Falu kommun vid en annan tidpunkt eller i en annan kontext, så finns alltid en möjlighet att resultaten skulle skifta. Bland annat varierar kompetens och erfarenhet bland handläggare inom enheterna. Bryman (2011) påtalar att läsaren kritiskt skall granska studien, dess process och därmed bedöma dess pålitlighet. För att öka pålitligheten på vår studie så har vi även inhämtat vår empiri genom intervjuerna på likartade sätt. Enligt Wibeck (2010) ökar nämligen studiens pålitlighet då alla intervjuer genomförs av samma moderator. Vi valde att genomföra samtliga fokusgruppsintervjuer gemensamt och delade därmed på moderatoransvaret. Vi var dock noggranna med att ha samma tillvägagångssätt vid varje intervju. Alla intervjuer spelades in för att säkerställa att informanternas ord ej skulle återges på ett felaktigt sätt och för att kunna transkribera materialet ordagrant. Då vi var två kodare till materialet för samtliga intervjuer och gemensamt har bearbetat all text tillförsäkrades även pålitligheten.

Överförbarhet handlar enligt Bryman (2011) om huruvida en studies resultat kan överföras och appliceras på andra situationer och kontexter. Inom kvalitativ forskning är inte mängden det viktiga då forskaren inte önskar generalisera resultatet. Istället söker den fylliga svar från informanterna och ämnar komma på djupet för att få en djupare förståelse för informanternas

upplevelser. Vi har ej haft som mål att generalisera vår studies resultat utanför Falu kommuns socialtjänst och de utvalda enheterna. Vi har istället under intervjuernas gång försökt uppnå uttömmande och sanningsenliga svar med hjälp av följdfrågor och engagemang.

Trovärdighet handlar enligt Wibeck (2010) om att undersöka det man säger sig undersöka. Wibeck (2010) påtalar att trovärdigheten bland annat minskar vid intervjuer där deltagarna inte känner sig bekväma i till exempel den lokal där intervjun äger rum. Hon uppger vidare att samma sak uppkommer om deltagarna inte känner att de kan uttrycka sina riktiga åsikter och erfarenheter i närvaro av de andra gruppdeltagarna. Vi lät därmed enhetschefen som ändock var den som tackade ja till intervjun bestämma tid och plats där vårt material skulle inhämtas. Enhetschefen var även den som samordnade vilka handläggare och hur många handläggare som hade utrymme att träffa oss och förhoppningsvis hade intresset för det. Enhetschefen hade även fått till sig att fokusgruppsintervjun inte skulle ta mer än en timme, så handläggarna var medvetna om tidsramen vi hade att förhålla oss till. Då våra intervjuer hölls på deltagarnas arbetsplats, i deras lokaler samt tillsammans med personer som de vanligtvis arbetar tillsammans med, upplevde vi att deltagarna under intervjutillfället kände sig bekväma. Deltagarna uppfattades inte ha svårigheter att uttrycka sina åsikter då vi snarare fick en känsla av att de ville dela med sig av sina erfarenheter. Vi reflekterade dock över att det vid varje intervjutillfälle fanns en person som inte bidrog lika mycket till diskussionen som de andra. Den personen visade sig dock inte ha lika mycket arbetslivserfarenhet, och hade möjligtvis inte lika mycket erfarenhet på ämnet. Det utesluter dock inte att grupprocesser spelade in. Under intervjun var vi noga med att försäkra oss om att vi förstått intervjupersonerna rätt genom deras uttalanden. Detta gjorde vi genom att fråga om vi uppfattat dem korrekt för att på så sätt även öka studiens trovärdighet.

Konfirmerbarhet handlar enligt Bryman (2011) om att en forskare skall vara objektiv i sitt förhållningssätt och inte låta sig styras av egna värderingar och uppfattningar på ämnet. Trots vår förståelse om att prostitution inte är ett område som prioriteras på socialtjänsten i Falun har vi gått in i intervjuerna med ett öppet sinne och låtit empirin tala för sig själv.

Enligt Bryman (2011) handlar äkthet om huruvida studien ger en rättvis bild av informanternas upplevelser. Äkthet berör även informanternas ökade förståelse för deras situation. Detta var något vi upplevde under intervjuernas gång då handläggarna uppmärksammades om något som de tidigare ej reflekterat över. Äkthet handlar även om huruvida intervjupersonerna erhåller en helhetsbild av sin situation och då har möjlighet att

förändra den. Detta menar vi att vår studie har gjort då vårt resultat visar på en kunskapslucka och ett problem inom socialtjänsten i Falun. Detta är något som nu kan förändras i och med att det har medvetandegjorts hos handläggare så väl som hos enhetschefer.

Metoddiskussion

Efter avslutad studie upplever vi att de resultat vi fått inte hade kunnat genereras ur en kvantitativ insamlingsmetod. Resultatet hade då varit mer begränsat och möjligheten att upptäcka något nytt hade ej funnits på samma sätt. Vi hade gått miste om den diskussion som fördes mellan kollegorna, vi hade ej haft möjlighet till följdfrågor samt gått miste om det stöd handläggarna gav varandra under intervjun. Hade vi valt att se studien utifrån andra aspekter, exempelvis utfört kvalitativa enskilda intervjuer med utvalda handläggare, anser vi att detta hade gjort att vi gått miste om allt det positiva som gruppdiskussionerna bidrog med och skulle resultera i en mer begränsad empiri då de utvalda handläggarna inte med säkerhet haft erfarenhet av ämnet. I och med att vi valde fokusgruppsintervjuer hade vi möjlighet att nå ut till fler handläggare och samla in en större empiri vilket vi anser gynnade vårt resultat.

Unrau (2014) uppger som tidigare nämnt att en av fokusgruppens fördelar är att man inom gruppen hjälps åt och stimulerar till nya idéer och resonemang. Samtliga informanter i denna studie var under intervjutillfällena kollegor, något som vi anser var till vår fördel. De var vana att resonera med varandra och upplevdes jämbördiga och tillfreds i varandras närvaro. Hade vi istället valt att samordna fokusgrupper som var blandade, alltså att gruppen bestod av handläggare från flera enheter, anser vi att detta hade kunnat påverka resultatet negativt. Informanterna hade då kunnat inta en försvarsställning gentemot sin egen enhet samt ej haft lika lätt till diskussion. Då en av oss författare arbetade på en av de valda enheterna, alltså var kollega med några av de informanter som deltog i studien, hade även det kunnat påverka vårt resultat. Vi upplevde dock inte detta som ett problem då samtliga intervjutillfällen genomfördes på likartade sätt samt utav båda oss författare. Detta utesluter dock inte möjligheten att informanterna påverkades av att intervjuas av sin kollega, men någon påverkan noterades dock inte.

Etiska överväganden

De informanter som deltog i studien intervjuades utifrån deras profession som socialsekreterare gällande deras arbete med prostitution inom kommunens socialtjänst. En etisk egengranskning (se bilaga 1) genomfördes vilken inte uttryckte någon etisk problematik

inom det valda området. Vi valde därmed att ej ansöka om att få vår studie godkänd av den Forskningsetiska nämnden vid Högskolan Dalarna.

Under utförandet av vår studie har vi följt de forskningsetiska principerna som är antagna av Humanistiska-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (Vetenskapsrådet, 2002) vilken innefattar principerna; *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* samt *nyttjandekravet*. Vi kommer nedan beskriva hur vi har gått tillväga för att tillämpa dem.

Informationskravet (Vetenskapsrådet, 2002) innebär att forskaren informerar de berörda personerna om studiens syfte samt uppger villkoren som gäller för informanternas deltagande i studien. Inför varje nytt intervjutillfälle delades ett informationsbrev ut till samtliga informanter (se bilaga 2). Vi valde att starta varje fokusgruppsintervju genom att gå igenom de viktigaste punkterna i brevet högt tillsammans med gruppen för att sedan påtala att intervjun när som helst kunde avbrytas utan motivering då deltagandet var frivilligt. Vi förklarade syftet, varför vi valt att utföra studien och varför just deras enhet hade blivit utvald till att delta. Information gavs även om den beräknade tidsåtgången, samt att intervjun spelades in. Information gavs även om att materialet kommer att raderas efter transkribering samt att de kommer att avidentifieras i studien. Informanterna fick även erbjudande om att få tillgång till den färdiga uppsatsen. I informationsbrevet som delades ut framkom all nödvändig information kring de omtalade punkterna och kontaktuppgifter till oss själva samt till vår handledare om någon av informanterna önskade ytterligare kontakt.

Samtyckeskravet (Vetenskapsrådet, 2002) berör istället deltagarnas frivillighet att medverka i studien. Vi har reflekterat kring hur enhetscheferna valt ut de handläggare som medverkade, om de hade möjlighet och framförallt om handläggarna upplevt att de kunde tacka nej till att delta när de blev tillfrågade. Vi upplevde det dock som att alla deltagande tyckte det var ett intressant ämne att diskutera kring och att de var där för att de ville medverka. Vi poängterade dock, som tidigare nämnt, att deltagandet var frivilligt innan varje intervju och vi anser därmed att samtyckeskravet följts.

Konfidentialitetskravet (Vetenskapsrådet, 2002) berör deltagarnas rätt till konfidentialitet. För att uppnå detta har vi efter varje färdig transkribering raderat intervjumaterialet för att garantera våra informanter anonymitet, samt för att ingen utomstående skulle kunna få tillgång till det insamlade materialet. I det färdiga studieresultatet har vi även valt att benämna samtliga deltagande informanter som endast handläggare eller socialsekreterare. Kön, ålder

samt information om hur länge deltagaren har arbetat på enheten har vi valt att ej redovisa för att undvika att personerna skall kunna identifieras. Vi kommer inte heller att uppge under vilken enhet deltagaren arbetar. Samtliga deltagare blir därmed enbart representanter för socialtjänsten i Falu kommun.

Nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002) innebär att information endast får insamlas för forskningsändamål. Då vår insamlade empiri endast kommer att användas inom denna studie och materialet från intervjuerna är raderade anser vi att nyttjandekravet därmed är uppfyllt.

Resultat & analys

I följande avsnitt kommer vi att presentera den empiri som vi inhämtat genom våra fokusgruppsintervjuer på socialtjänsten i Falu kommun med totalt 12 socialsekreterare utspridda på enheterna försörjningsstödsenheten, missbruk- och biståndsenheten samt barn- och familjeenheten. Vi kommer nedan presentera vårt resultat samt vår analys av den insamlade empirin, där vår tolkningsram samt tidigare presenterad forskning använts där det var genomförbart och relevant.

Det resultat som framkom i samband med vår analys av det insamlade materialet höll sig inom några specifika områden och vi kommer nedan beskriva dem och förtydliga dess betydelse med citat. De teman som framkom var ”arbete gällande prostitution i Falu kommuns socialtjänst”, ”stereotyp bild av den prostituerade” samt ”förebyggande- och skadereducerande arbete”.

Arbete gällande prostitution i Falu kommuns socialtjänst

Avsaknaden av rutiner och riktlinjer

Vårt syfte med studien var i huvudsak att undersöka om och hur Falu kommuns socialtjänst arbetar kring prostitution och ta reda på om det existerar några rutiner och riktlinjer för detta arbete. Resultatet som framkom var entydigt. Inget arbete bedrivs gällande prostitution och det finns inga rutiner eller riktlinjer nerskrivna på de tre enheterna kring ämnet.

Vi har ju en verksamhetshandbok för socialförvaltningen i Falun med riktlinjer om hur vi ska hantera olika frågor. Så jag gick in och skrev in prostitution som sökord innan ni kom. Men det finns ingenting.

[...]det känns liksom så otroligt snopet att, men shit, hur fan har vi kunnat glömma bort det?

Detta innebär att handläggaren lämnas ensam i att hantera ett ärende där prostitution misstänks eller bekräftas. Samråd sker dock med kollegor och närmsta chef, men socialtjänsten i Falu kommun har inga riktlinjer eller rutiner för hur socialsekreteraren bör förhålla sig i mötet med klienter där denna problematik förekommer.

[...] jag har frågat min chef rakt ut när jag vart tillfrågad om det här.

– Ja men hur ser det ut då?

– Nej men vi har ingenting.

Hur gör handläggaren då rutiner och riktlinjer saknas?

En av enheterna uppger sig använda ett bedömningsinstrument kallat ASI (Addiction Severity Index). Bedömningsinstrumentet behandlar enligt socialsekreterarna en fråga kring prostitution där frågan ställs om personen har erhållit pengar till försörjning genom prostitution. Ingen av handläggarna som deltog hade dock varit med om att någon svarat ja på denna fråga under alla år som aktiva socialsekreterare.

Inom samtliga enheter är handläggarna överens om att prostitution är ett område som många gånger förbises. De uppger under fokusgruppsintervjuerna att de inte vet vart de skulle vända sig eller hur de skulle hantera ett ärende där prostitution förekom. På samtliga enheter uppgavs problematiken ha förekommit i en väldigt begränsad skala och informanterna menar att de vid dessa tillfällen hanterat ärendena utefter bästa förmåga i samråd med kollegor och närmaste chef. Ovetskapen om hanteringen av denna problematik anser vi kan vara något som bidrar till att handläggaren inte frågar kring prostitution och möjligtvis blundar för de tecken som uppkommer.

[...] nästan så jag kände lite grann, vill hon att jag ska fråga. Men jag gjorde det inte vid det tillfället.

Informanterna som deltog i intervjun uppgav många gånger i början av diskussionen att problematiken säkerligen existerar, men att de inte stött på det inom deras egen enhet. Längre in i intervjun började dock handläggarna reflektera och erkänna problematikens existens och uppgav att det möjligtvis finns ett stort mörkertal, även bland deras egna klienter.

[...] jag tänker på det som hon sa, fem under alla år. Jag ger mig fan på att jag har fem i min stock nu.

Det finns tydliga rutiner och riktlinjer för ”våld i nära relationer” inom Falu kommun, där prostitution ingår som verksamhetsområde. Enligt handläggarna på enheterna är det dock inte möjligt att applicera de rutiner och riktlinjer som finns upprättade för ”våld i nära relationer” på prostitution. De menar att man inte kan använda samma tillvägagångssätt då det ej rör sig om en ”nära relation”.

[...] det blir ju fel för vi kan liksom inte stoppa in dom under våra rutiner kring våld i nära relationer, det går ju inte.

Socialekreterarna uppger även att de anser sig ha fått kunskap om våld i nära relationer och att det finns rutiner som är väl implementerade, något som de saknar kring prostitution.

[...] vi är utbildade och det finns folk som kan mer, med spetskompetens i våld i nära relationer, men i prostitution har vi det ju inte. Vem ska man vända sig till då? Det finns ju ingen.

En annan problematik som framkom under insamlandet av empirin var att socialekreterarna upplevde det som svårare att prata om prostitution än om exempelvis våld. Handläggarna ansåg det mer skamfullt att fråga kring detta och uppgav sig sakna vana och kunskap inom området. De påtalade även att de inte heller ämnade skuldbelägga och stämpla en person som redan var i en utsatt position.

[...] det blir svårt då man känner att dom ser det på ett annat sätt, och så skall jag komma och säga att det är någonting annat. Att det är prostitution.

Flera handläggare poängterade även att personen i fråga antagligen inte ser sig själv som prostituerad, utan menar att de anser sig byta tjänster med varandra.

[...] jag tänker att dom kvinnorna inte ser det som att dom prostituerar sig, utan det handlar liksom om tjänster och gentjänster.

Informanterna uppgav att då inget arbete bedrivs gällande prostitution existerar det inte heller något samarbete med andra myndigheter eller organisationer. Ingen av informanterna hade hört talas om det Nationella Metodstödsteamet mot prostitution och människohandel (NMT), vilket hade kunnat utgöra en resurs vid ärenden som innefattar prostitution. Handläggarna hade aldrig blivit erbjuden någon utbildning eller föreläsning kring ämnet på socialtjänsten i Falu kommun, men alla var dock överens om att detta var något som de upplevde sig behöva. För att kunna hjälpa och stödja på bästa sätt menade de sig behöva mer utbildning för att kunna lära sig vilka tecken de borde hålla utkik efter, samt stöd i hur man kan samtala med klienter kring just prostitution.

Stereotyp bild av den prostituerade

I samtliga fokusgruppsintervjuer framkom det under diskussion att majoriteten av socialsekreterarna såg den prostituerade som en ung tjej med antingen drogproblematik eller ett shoppingberoende.

Ja, för mig är det nog så, eller för mig är det uppenbarligen så när jag rannsakar mig själv. Jag tror faktiskt inte att jag har tänkt tanken någon gång att en karl skulle prostituera sig, nej inte i min värld faktiskt. Jättetråkigt, men så är det.

Handläggarna uppgav att de såg kriminalitet och drogförsäljning som de metoder killar valde att använda sig av för att införskaffa pengar vid behov och prostitution kunde användas som ett sätt för den kvinnliga parten att finansiera ett missbruk.

[...] det är nog oftast när man har haft dom tankarna om man har haft dom, så har det oftast handlat om unga tjejer. Tidig sexdebut. Jag har nog aldrig tänkt det vid droganvändande om det har gällt en pojke till exempel.

Ur ett intersektionalitetsperspektiv kan man se att kön är den faktor som spelar störst roll i huruvida en klient kan antas sälja sexuella tjänster eller inte. Förutsättningen för att en klient därmed skall få möjlighet till stöd i ett första läge baseras på om klienten är kvinna. Enligt teorierna kring könsroller kan man se att handläggarna bidrar till vad Butler benämner ”att göra kön” (Mattsson, 2010). Handläggarna upprätthåller synen av att det är kvinnor som prostituerar sig och inte män. Det patriarkala samhällets struktur, där man utgår från att männen är överordnade och normen i samhället (Mattsson, 2010) synliggörs även då männen antas vara de som köper den underordnade kvinnan. Dessa patriarkala normer speglar sig då även i informanternas agerande.

Vi menar att informanternas stereotypa bild av vem som är potentiell sexsäljare kan ifrågasättas och problematiseras. Detta då Länsstyrelsens omfattningskartläggning beskriver mätningar där fler män än kvinnor uppger sig ha sålt sexuella tjänster (Mujaj & Netscher, 2015). Dessa siffror berör vuxna såväl som ungdomar. Ungdomsstudierna visar även att de flesta killar som uppger sig ha erfarenhet av att sälja sexuella tjänster mot ersättning är framförallt homosexuella, bisexuella samt transsexuella personer. Mujaj och Netscher (2015) uppger dock att man ej får glömma att flera grupper i samhället inte omfattas av befolkningsstudier av detta slag. Som vi tidigare nämnt innefattar de inte personer inom institutionsvård, kriminalvård, personer med kognitiva funktionsnedsättningar samt alla de personer som är av annan nationalitet än svensk och som vistas i Sverige tillfälligt.

Genom diskussion i fokusgrupperna framkom att socialsekreterarna inte såg etnicitet och sexuell läggning som relevant i deras uppfattningar om vem som skulle kunna vara en potentiell sexsäljare. Dock berättade en av handläggarna, vilken hade haft manliga klienter där prostitution bekräftats, att samtliga av dessa män varit homosexuella. Handläggaren menade dock att detta inte var något som påverkade dennes misstanke om prostitution i klientmötet. Handläggarnas perspektiv behöver härmed breddas för att dessa maktstrukturer ej skall osynliggöras. Etnicitet och sexualitet är kategorier vilka innehar maktstrukturer som även bidrar till en helhetssyn av dessa personers förutsättningar. Då samtliga informanter hade en föreställning om att den prostituerade var en ung person uppfattades istället ålder vara en viktig aspekt. En tidig sexdebut uppgavs även vara en faktor vilken kunde ha relevans.

Handläggarna på socialtjänsten i Falu kommun har därmed en bild av den potentielle sexsäljaren som inte stämmer överens med den bild som Länsstyrelsen uppgett (Mujaj & Netscher, 2015). Kartläggningen som gjordes av Mujaj och Netscher (2015) visar på att majoriteten av säljarna av sexuella tjänster utgörs av annan nationalitet än svensk samt uppges vara inom åldersspannet 18-30 år. Detta visar på vilken makt handläggarna besitter då de väljer att enbart se den unga kvinnan som potentiell sexsäljare, men även på den kunskapslucka som råder inom socialtjänsten gällande prostitution.

Förebyggande- och skadereducerande arbete

Förebyggande arbete gällande prostitution är enligt socialsekreterarna ingenting som bedrivs inom Falu kommuns socialtjänst. Handläggarna menade dock att de anser att behovet finns. De önskade information och upplysning till framförallt skolorna inom kommunen och de uppgav att ungdomsmottagningar, fritidsgårdar och skolkuratorer skulle kunna vara potentiella aktörer till att utföra detta arbete. Ingen handläggare kände dock till om det var någon annan myndighet eller organisation som bedrev något förebyggande gällande prostitution. Handläggarna uppgav även att inget samarbete bedrivs med någon annan organisation eller myndighet gällande den här problematiken.

Inom fokusgruppsintervjuerna diskuterades huruvida socialsekreterarna ansåg skadereducerande arbete som en bra eller dålig metod. De flesta menade att det inte var fel att arbeta skadereducerande men påtalade att det är viktigt att det finns en plan för det fortsatta arbetet, och att det skadereducerande arbetet inte kan ses som en lösning. Flera uttryckte även en åsikt som professionell i enlighet med lagen och den svenska prostitutionspolitiken, men uppgav att de som privatpersoner inte delade denna ståndpunkt.

Jag tänker att det handlar om människors liv och välbefinnande. På något sätt ska man ändå ha det så bra som man kan ha det. [...] det skall inte vara att man bara har rätt till stöd om man möter det som samhället vill att man ska. Man har ju rätt till stöd under tiden också. [...] det är min högst personliga åsikt. Jag kan inte säga att det är min åsikt som socialsekreterare, men min åsikt som person.

Enligt Scaramuzzino (2014) var detta även någon som de prostituerade på forumen uttryckte en önskan om, att få stöd och hjälp oavsett om de slutade sälja sexuella tjänster eller inte. Sverige som land tar som tidigare nämnt avstånd ifrån detta arbetssätt vilket några av handläggarna även påtalade. Utan rutiner och riktlinjer, och utan kunskap om ämnet blir det svårt för handläggarna att veta hur de skall förhålla sig till de två olika arbetsmetoderna eller att ens veta om deras existens.

Diskussion och slutsats

Vår studies huvudsakliga syfte var att ta reda på *om* och i så fall *hur* socialtjänsten i Falu kommun arbetar gällande prostitution. Vår insamlade empiri talar ett tydligt språk. Arbetet gällande prostitution bedrivs ej inom kommunen, och det finns inga riktlinjer eller rutiner för hur ett ärende där misstanke om prostitution, eller bekräftad prostitution skall hanteras. Det är då inte oväntat att det inte bedrivs något förebyggande arbete eller att kommunen ej samarbetar med andra organisationer eller myndigheter. Det existerar därmed en stor kunskapslucka bland handläggare så väl som bland chefer inom Falu kommuns socialtjänst i denna fråga. Handläggarna är i behov av och önskar rutiner och riktlinjer gällande prostitution, samt utbildning på ämnet. Detta är även en förutsättning för att personer som säljer sexuella tjänster skall kunna få det stöd de enligt socialtjänstlagen har rätt till.

Vi ifrågasätter varför Länsstyrelsen i Dalarna har upprättat en strategi för våld i nära relationer som även skall innefatta prostitution. Handläggarna inom socialtjänsten i Falun menar att dessa ärenden inte kan hanteras på likartade sätt, en åsikt vi delar. De uppger att utbildning och rutinfrågor kring ämnet våld i nära relationer har skapat dem en trygghet, då de vet hur ärenden av dessa slag skall hanteras. Denna trygghet saknas inom ämnet prostitution vilket i slutändan drabbar den enskilde som eventuellt är i behov av stöd. Vi menar att rutiner och riktlinjer skall finnas hos samtliga socialförvaltningar i landet för att denna grupp utsatta människor inte skall falla mellan stolarna.

Av vår studies resultat framkom det att stereotypa bilder av den som prostituerar sig föreligger bland handläggare. Föreställningen gällande vem som säljer sexuella tjänster stämmer dock inte överens med realiteten, vilket vi menar även påverkar vem som skulle kunna erbjudas stöd. Detta kan därmed även påverka vilka personer som eventuellt skulle kunna tänkas *söka* stöd och hjälp från socialtjänsten inom området. Då den prostituerade, enligt de informanter som deltagit i studien, anses vara en ung tjej i tonåren, kan det därmed tänkas att en äldre kvinna, en ung eller äldre man inte vill eller vågar erkänna ett hjälpbehov av att ta sig ur prostitution. Det på grund av samhällets stereotypa bild av vem den prostituerade är och det motstånd de möter då de avviker från samhällets rådande normer. Här kan man utifrån ett intersektionalitetsperspektiv se hur flera maktstrukturer samverkar för att bestämma en individs villkor och förutsättningar. Man kan ej endast se till en aspekt då flera faktorer som exempelvis kön, ålder, nationalitet och sexuell läggning alla har betydelse och samverkar med varandra, och skapar det eventuella förtryck en individ kan uppleva eller stå under. Mujaj och Netscher (2015) påvisar i den kartläggning som gjordes på Länsstyrelsens

begäran, att majoriteten av de prostituerade uppges vara av annan nationalitet än svensk. Det skulle innebära att möjligheten till stöd och hjälp skulle vara begränsad då dessa män och kvinnor inte har samma rätt till hjälp som en svensk medborgare. Den prostituerade kan då även tänkas vara omedveten om att stöd och hjälp finns att få, varför ett uppsökande arbete skulle kunna vara av stor vikt.

Vår studie avgränsade sig endast till socialtjänstens arbete inom Falu kommun och vi har därmed ingen kunskap gällande polisens arbete eller eventuella frivillighetsorganisationers arbete gällande frågan. Detta är dock något som skulle kunna lämpa sig för vidare forskning. I vårt resonemang valde vi bort att undersöka polisens arbete då vi misstänker att deras arbete till stor del fokuserar på köparen av sexuella tjänster och inte på säljaren som utgjorde vårt fokus i denna studie, samt på grund av vår begränsade tidsram. Vi menar härmed att socialtjänsten är den mest naturliga platsen där en säljare av sexuella tjänster skulle kunna identifieras och erbjudas stöd. Det finns dock inga insatser riktade till att avstå prostitution, inte heller några riktlinjer för hur ett ärende av detta slag skall hanteras. Vi anser därmed att den svenska prostitutionspolitiken skapar sämre förutsättningar för personer som säljer sexuella tjänster, detta i förhållande till hur ärenden hanteras utifrån annan problematik såsom missbruksproblematik, kriminalitet samt ekonomisk utsatthet. Den svenska prostitutionspolitiken erbjuder inget stöd till personer som inte ämnar lämna prostitutionen eller medan prostitutionen pågår. Utöver detta återfinns inget riktat stöd mot prostitution utanför prostitutionsenheterna som är belägna i Stockholm, Göteborg och Malmö (Mujaj & Netscher, 2015) vilket innebär att det stöd som eventuellt kan erbjudas baseras på vart i landet den enskilde är bosatt.

Vi vill ännu en gång påpeka att vi inte gör några anspråk på att kunna generalisera vår studies resultat utanför Falu kommun och de valda enheterna. Vi är medvetna om att olika kommuner och enheter kan arbeta på olikartade sätt. Falu kommuns prostitutionsarbete behöver dock inte vara något unikt, utan kan vara en allmän bild av hur arbetet på flertalet av landets socialtjänster utanför storstadsområdena ser ut gällande prostitution.

I och med vår studie upplevde vi att ett frö såddes hos de enhetschefer och handläggare som vi kom i kontakt med. De fick möjlighet att reflektera och fundera kring ämnet och deras brist på rutiner. Förhoppningsvis kommer detta frö att växa, utvecklas och leda till att fler i behov av stöd får den möjligheten.

Slutsats

Vår studie genererar ny kunskap i och med att vi belyser en kunskapslucka inom socialtjänsten i Falu kommun; de arbetar inte med det sociala problemet prostitution. Vi ämnar därmed belysa denna problematik och hoppas att vår kunskap kommer att bidra till förändring. Varje kommuns socialtjänst har det yttersta ansvaret för att enskilda personer får det stöd och den hjälp som de behöver och kommunen är även ansvarig för att insatserna skall vara av god kvalitet med utbildad och erfaren personal (SFS, 2001:453). Behov finns därmed av att upprätta rutiner och riktlinjer, samt att utbilda personal för att de skall känna sig trygga i sitt bemötande av klienter inom området prostitution.

Referenslista

- Ahrne, Göran (2010). Intersektionalitet. I Christoffer Edlings (red.), *Ett delat samhälle: makt, intersektionalitet och social skiktning* (s.146-163). Malmö: Liber.
- Ayuste, Ana., Gijón, Mónica., Payá, Montserrat & Rubio, Laura (2015). Social work and prostitution: an approach to educational practices. *European Journal of Social Work*. doi:10.1080/13691457.2015.1024202.
- Bergman, Kerstin (2015). *Mot våld i nära relationer, människohandel för sexuella ändamål och prostitution i Dalarnas län: strategi 2015-2016*. Länsstyrelsen: Länsstyrelsen Dalarnas län.
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder* (2:a upplagan). Malmö: Liber.
- de los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana (2005). *Intersektionalitet*. Malmö: Liber.
- de los Reyes, Paulina (2007). Intersektionella perspektiv på etniska relationer. I Abby Peterson & Mikael Hjerm (red.), *Etnicitet: perspektiv på samhället* (s. 43-58). Malmö: Gleerups.
- Eriksson-Zetterquist, Ulla & Styhre, Alexander (2007). *Organisering och intersektionalitet*. Malmö: Liber.
- Evertsson, Marie (2010). Kön. I Christofer Edling & Fredrik Liljeros (red.), *Ett delat samhälle: makt, intersektionalitet och social skiktning* (s. 50-73). Malmö: Liber.
- Falu kommuns hemsida (2015). *Samverkan mot brott*. Hämtad 2015-11-24, från <http://www.falun.se/gora--uppleva/nyhetsarkiv-gora-och-uppleva/gora--uppleva/2015-02-26-samverkan-mot-brott.html>
- Gottzén, Lucas (2014). Maskulinitet och mäns våld mot kvinnor. I Gun Heimer, Annika Björck & Chrystal Kunosson (red.), *Våldsutsatta kvinnor: samhällets ansvar* (s. 97-113). Lund: Studentlitteratur.
- Gould, Arthur (2001). The Criminalisation of Buying Sex – the Politics of Prostitution in Sweden. *Journal of Social Policy*, 30, 437-456. doi:10.1017/S0047279401006316.
- Graneheim, Ulla H. & Lundman, Berit (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24, 105-112. doi: 10.1016/j.nedt.2003.10.001.
- Hedin, Ulla-Carin & Månsson, Sven-Axel (2004). The Importance of Supportive Relationships Among Women Leaving Prostitution. *Journal of Trauma Practice*, 2:3-4, 223-237. doi: 10.1300/J189v02n03_13.

- Hydén, Margareta (2002). Har sociala problem ett kön? I Anna Meeuwisse & Hans Swärd (red.), *Perspektiv på sociala problem* (s. 274-292). Stockholm: Natur och Kultur.
- Kissil, Karni & Davey, Maureen (2010). The Prostitution Debate in Feminism: Current Trends, Policy and Clinical Issues Facing an Invisible Population. *Journal of Feminist Family Therapy*, 22, 1-21. doi: 10.1080/08952830903453604.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (3:e upplagan). Lund: Studentlitteratur.
- Mattsson, Tina (2010). *Intersektionalitet i socialt arbete: teori, reflektion och praxis*. Malmö: Gleerups.
- Mujaj, Endrit & Netscher, Amanda (2015). *Prostitutionen i Sverige 2014: en omfattningskartläggning*. Stockholm: Länsstyrelsen.
- Månsson, Sven-Axel (2002). Interaktionistiska perspektiv på studiet av sociala problem – processer, karriärer och vändpunkter. I Anna Meeuwisse & Hans Swärd (red.), *Perspektiv på sociala problem* (s. 148-166). Stockholm: Natur och Kultur.
- Peterson, Abby & Ålund, Aleksandra (2007). Etniciteter: Ras, kön, klass, identitet och kultur. I Peterson, Abby & Hjerm, Michael (red.), *Etnicitet: Perspektiv på samhället* (s.11-25). Malmö: Gleerups.
- PRIS (2015). *PRIS: prostituerades revansch i samhället*. Hämtad 2015-12-10, från <http://www.xn--ntverketpris-gcb.se/>
- Regeringen (2008). *Regeringens skrivelse 2007/08:167; handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål*. Stockholm: Integrations- och jämställdhetsdepartementet.
- Regeringen (2010). *Förbud mot köp av sexuell tjänst: en utvärdering 1999-2008:betänkande/av Utredningen om utvärdering av förbudet mot köp av sexuell tjänst*. Stockholm: Fritze.
- Repstad, Pål (2005). *Sociologiska perspektiv: i vård, omsorg och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Scaramuzzino, Gabriella (2014). *Sexsäljares och sexköpares kollektiva handlande på internet: en svensk "fuckförening"?* (Avhandling). Växjö: Linnaeus University Press.
- SFS 1998:408. *Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen*. Stockholm: Socialdepartementet.
- SFS 2011:517. *Lag om ändring i Brottsbalken*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- SOU 1995:15 *Könshandeln*. Stockholm: Socialdepartementet

- Stenberg Ribeiro, Emma (2010). *Människohandel och prostitution: ur ett svenskt perspektiv*.
Stockholms län: Länsstyrelsen.
- Svedin, Carl Göran., Jonsson, Linda., Kjellgren, Cecilia., Priebe, Gisela & Åkerman, Ingrid
(2012). *Prostitution i Sverige Huvudrapport: Kartläggning och utvärdering av
prostitutionsgruppernas insatser samt erfarenheter och attityder i befolkningen*.
Linköping: University Electronic Press.
- Thorp Backlund, Kajsa (2015). *TV+TEXT Hotellen hjälper dalapolisen I jakten på
prostitutionen*. Hämtad 2015-11-24, från
<http://www.dalademokraten.se/allmant/dalarna/tv-text-hotellen-hjalper-dalapolisen-i-jakten-mot-prostitutionen>
- Unrau, Yvonne A. (2014). Selecting a data collection method. I Richard M. Grinnell &
Yvonne A. Unrau (red.), *Social work research and evaluation; foundations of evidence-
based practice* (s. 492-506). Oxford University Press.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig
forskning*. Stockholm. Vetenskapsrådet.
- Wibeck, Victoria (2010). *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som
undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Wiechelt, Shelly A. & Shdaimah, Corey S. (2015). Condoms and cupcakes: fostering
autonomy through relationships of care with women in prostitution. *Journal of
Progressive Human Services*, 26 (2), 166-185. doi: 10.1080/10428232.2015.1018109.

Bilaga 1

Blankett för etisk egengranskning av studentprojekt som involverar människor

Projekttitel: ”Men shit, hur fan har vi kunnat glömma bort det?”: Falu kommuns socialtjänsts arbete gällande prostitution

Student/studenter: Anna Cederlöf och Isabelle Man

Handledare: Kari Jess

		Ja	Tveksamt	Nej
1	Kan frivilligheten att delta i studien ifrågasättas, d.v.s. innehåller studien t.ex. barn, personer med nedsatt kognitiv förmåga, personer med psykiska funktionshinder samt personer i beroendeställning i förhållande till den som utför studien (ex. på personer i beroendeställning är patienter och elever)?			X
2	Innebär undersökningen att informerat samtycke inte kommer att inhämtas (d.v.s. forskningspersonerna kommer inte att få full information om undersökningen och/eller möjlighet att avsäga sig ett deltagande)?			X
3	Innebär undersökningen någon form av fysiskt ingrepp på forskningspersonerna?			X
4	Kan undersökningen påverka forskningspersonerna fysiskt eller psykiskt (t.ex. väcka traumatiska minnen till liv)?			X
5	Används biologiskt material som kan härledas till en levande eller avliden människa (t.ex. blodprov)?			X
6	Avser du att behandla känsliga personuppgifter som ingår i eller är avsedda att ingå i en struktur (till exempel ett register)? Med känsliga personuppgifter avses, enligt Personuppgiftslagen (PuL), uppgifter som berör hälsa eller sexualliv, etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse samt medlemskap i fackförening			X
	Avser du att behandla personuppgifter som avser lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål,			X

7	straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden, och som ingår i eller är avsedda att ingå i en struktur (till exempel ett register)?			
---	---	--	--	--

Fastställd av Forskningsetiska nämnden 2008-10-23

Bilaga 2

HÖGSKOLAN
DALARNA

Information om en studie inom Falu kommuns socialtjänst gällande prostitutionsarbete

Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning då du arbetar inom Falu kommuns socialtjänst.

Vi genomför ett examensarbete som del i vår utbildning till blivande socionomer med syfte att undersöka hur man inom Falu kommuns socialtjänst arbetar med prostitution. Enligt studier är prostitution något som förekommer över hela landet men upplevs inte vara ett prioriterat område utanför storstäderna, där man bland annat har speciella prostitutionsgrupper inom socialtjänsten. Med anledning av detta vill vi se hur man som enskild handläggare inom socialtjänsten arbetar för att upptäcka prostitution, hanterar ärenden där misstanke om prostitution finns, samt om man arbetar förebyggande inom området.

Vi har som mål att utföra en fokusgruppsintervju på tre olika enheter inom Falu kommuns IFO-verksamhet. Vi har valt ut försörjningsstödsenheten, missbruks- och biståndsenheten samt barn- och familjeenheten med anledning av att handläggarna på dessa enheter ofta möter personer i olika utsatta positioner i samhället.

Som deltagare i denna studie kommer du få en möjlighet att tillsammans med dina kollegor diskutera kring hur ni på er arbetsplats arbetar kring denna målgrupp, vilket är något som kan upplevas både berikande och lärande i det fortsatta arbetet på enheten.

Denna intervju beräknas ta en timme att genomföra och om du önskar delger vi dig studiens resultat alternativt den färdiga uppsatsen.

Vi kommer spela in fokusgruppsintervjun via en telefon för att lättare kunna delta och observera intervjun, samt för att inte missa något som sägs. Vi kommer därefter transkribera materialet för att lättare kunna utföra en analys. Allt material kommer att makuleras då vårt examensarbete är klart, all data behandlas konfidentiellt och inga svar kommer kunna sammankopplas till din identitet. Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan motivering.

Undersökningen kommer att presenteras i form av ett examensarbete vid Högskolan Dalarna.

Ytterligare upplysningar lämnas av nedanstående ansvariga.

Tack för din medverkan!

Falun, 12 november 2015

Anna Cederlöf

Tel: XXX-XXXXXXX

E-post: XXXXX

.....

Isabelle Man

Tel: XXX-XXXXXXX

E-post: XXXXX

.....

Kari Jess

Handledare

E-post: XXXXX

.....

Bilaga 3

HÖGSKOLAN
DALARNA

Falun, 151124

Intervjumall

Tema 1

Upptäcka

1. Finns tankar kring prostitution i ert första möte med en klient?
Om tankarna finns:
 - Vad tänker ni?
 - Frågar ni kring prostitution?
 - Upplevs det som skamfullt att fråga?
2. Om ni automatiskt ej tänker kring prostitution i ert möte, vad skulle kunna få er att fråga? Vad skulle ni reagera på? Exempel.
3. Skulle ni reagera och agera olika beroende på:
 - Om ni har en kvinna eller man framför er?
 - Vilken etnicitet personen har?
 - Om personen vad du vet, är heterosexuell, homosexuell, bisexuell eller transsexuell?
 - Om personen är låg eller höginkomsttagare?
4. Har någon av er blivit erbjuden någon utbildning/föreläsning kring prostitution?
5. Upplever ni att det diskuteras något kring ämnet, och i så fall vad sägs?
6. Har någon av er erfarenhet av att någon av era klienter sålt sexuella tjänster mot ersättning?
Berätta.
7. Anser ni att prostitution är en fråga för er enhet och att detta är något socialtjänsten bör ägna sig åt? Om inte, vart hör denna problematik hemma?

Tema 2

Agera

1. Om er klient skulle berätta att hen säljer sexuella tjänster i utbyte mot pengar/bostad osv, hur skulle du agera?
2. Finns det någon handlingsplan kring just prostitution på er enhet? Rutiner? Riktlinjer? Hur ser de i så fall ut?
3. Vilket stöd finns inom kommunen för prostituerade?
4. Finns det något samarbete mellan er och andra enheter/myndigheter/organisationer gällande prostitution? Om ett samarbete bedrivs, med vilka och hur ser detta samarbete ut?

Tema 3

Förebygga

1. Bedriver ni något förebyggande/upsökande arbete gällande prostitution inom kommunen och hur ser det i så fall ut?
2. Vet ni någon annan myndighet/organisation som driver ett förebyggande arbete kring prostitution?
3. Upplever ni att det skulle finnas ett behov av att bedriva förebyggande/upsökande arbete kring prostitution och i så fall varför?
4. Hur tänker ni som socialsekreterare om att arbeta skadereducerande gällande prostitution? Detta kan exempelvis vara att dela ut kondomer i syfte att minska riskerna för de prostituerade. Anser ni att det är rätt eller fel, och varför?